

Sygn. akt III KK 409/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

w sprawie **G. B.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 listopada 2013 r., w trybie z art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 21 grudnia 2012 r.

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o
karze, środku karnym oraz środku zabezpieczającym
umieszczenia oskarżonego w zamkniętym zakładzie leczenia
odwykowego i w tym zakresie sprawę oskarżonego G. B.
przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu
w O.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2012 r., Sąd Rejonowy w O., w oparciu o przepis art. 387 § 1 i 2 k.p.k. uwzględnił wniosek oskarżonego G. B. i uznał go za winnego przestępstwa z art. 178a §4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., a na podstawie art. 178a §4 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 96 § 1 k.k. orzekł umieszczenie oskarżonego w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego, a na mocy art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszystkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 29 grudnia 2012 r.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego wniosł Prokurator Generalny. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 387 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu sprzecznego z wymogami prawa wniosku oskarżonego o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego zgodnego z tym wnioskiem, co w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia prawa karnego materialnego i procesowego, tj. art. 93 k.k. w zw. z art. 96 § 1 k.k. w zw. z art. 202 § 1 k.p.k., polegającego na przyjęciu, iż zachodzą warunki do zastosowania środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia G. B. w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego, pomimo tego, że nie zasięgnięto opinii biegłego psychologa i nie wysłuchano biegłego tej specjalności oraz biegłych lekarzy psychiatrów przed zastosowaniem środka zabezpieczającego.

Podnosząc taki zarzut, Prokurator Generalny wniosł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co zważywszy na jej kierunek pozwala na jej uwzględnienie w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k. Wskazany w kasacji zarzut dotyczy wprawdzie prawidłowości orzeczenia o środku zabezpieczającym, ale podnieść należy, a w realiach sprawy okoliczność ta jest istotna, iż środek ten orzeczono w trybie konsensualnym z art. 387 § 2 k.p.k., co zważywszy na jego

relacje do orzeczonej kary (jego wykonanie może przekraczać okres orzeczonej kary – zob. postanowienie SN z dnia 21 lipca 2011 r., I KZP 9/11, OSNKW 2011, z. 8, poz. 68; środek ten poprzedza wykonanie orzeczonej kary, okres jego stosowania podlega zaliczeniu na jej poczet - art. 96 § 4 k.k., i może też skutkować nie odbyciem jej reszty - art. 98 k.k.) wskazuje, że jego orzeczenie mogło mieć wpływ na decyzję oskarżonego co do treści wniosku w zakresie wymiaru proponowanej kary (por. np. wyrok SN z dnia 27 lutego 2008 r., IV KK 20/09, Lex 354825). W tym zatem układzie stwierdzić należy, że kasacja w rzeczywistości skierowana jest co do orzeczenia o karze i środku zabezpieczającym, natomiast nie kwestionuje rozstrzygnięcia o winie. Tak zatem należy w rzeczywistości ujmować zakres zaskarżenia. Po tej uwadze odnieść się należy do zarzutu kasacji.

Jest bezsporne, że zastosowanie środka zabezpieczającego określonego w art. 96 § 1 k.k. wymaga spełnienia proceduralnego obowiązku ujętego w art. 93 *in fine* k.k., tj. uprzedniego wysłuchania lekarzy psychiatrów oraz psychologa, a to dlatego, iż przepis art. 93 k.k. ma charakter normy gwarancyjnej w odniesieniu do wszystkich środków zabezpieczających (por. np. wyroki SN: z dnia 7 listopada 2007 r., V KK 318/07; z dnia 18 grudnia 2007 r., V KK 383/07; z dnia 12 grudnia 2012 r., II KK 326/12, Lex 1231522; postanowienie SN z dnia 20 października 2011 r., V KK 347/11, OSNKW 2012, z. 2, poz. 15). Zastosowanie środka zabezpieczającego z art. 96 § 1 k.k. jest możliwe tylko po wysłuchaniu lekarzy psychiatrów oraz psychologa także w takiej sytuacji, gdy wniosek taki na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., składa sam oskarżony (wyrok SN z dnia 7 grudnia 2011 r., V KK 349/11, R-OSNKW 2011, poz. 2300). Tymczasem w niniejszej sprawie nie tylko nie dopuszczono dowodu z opinii biegłego psychologa, ale także – wbrew dyspozycji art. 93 *in fine* k.k. – nie przesłuchano biegłych psychiatrów na rozprawie. Treść przepisu art. 93 k.k. wymagała zatem, aby sąd *meriti* dopuścił dowód z opinii biegłego psychologa, a następnie, by biegły ten, jak i biegli psychiatrzy, którzy wydali pisemną opinię, zostali przesłuchani na rozprawie. Ustawowy obowiązek wysłuchania biegłych umożliwić ma sądowi oraz stronom bezpośredni kontakt z biegłymi, w celu weryfikacji ustawowych przesłanek do stosowania środka zabezpieczającego, co niewątpliwie daje większe gwarancje dla prawidłowości jego orzeczenia. W niniejszej sprawie zgoda oskarżonego nie zwalniała zatem

sądu od zrezygnowania z dowodu z opinii biegłego psychologa, jak i przesłuchania na rozprawie tych biegłych w celu ustalenia uzależnienia od alkoholu, a także niezbędności zapobieżenia ponownemu popełnieniu przestępstwa (art. 93 k.k.), jak również ustalenia istnienia wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia ponownego przestępstwa związanego z uzależnieniem od alkoholu (art. 96 § 1 k.k.). Jest zatem oczywiste, że w tym układzie procesowym i przy takiej treści wniosku oskarżonego, sąd *meriti* nie mógł uwzględnić tego wniosku w tym obszarze i winien rozprawę odroczyć w celu dopuszczenia dowodu z opinii biegłego psychologa, a następnie wezwać biegłych lekarzy psychiatrów oraz psychologa na rozprawę. Odmienne postąpienie sądu skutkowało rażącym naruszeniem art. 93 k.k. a w konsekwencji także i art. 96 § 1 k.k., co mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w zakresie orzeczenia o karze i środku zabezpieczającym. W tym stanie rzeczy konieczne stało się uchylene zaskarżonego wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.